

EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
14 iulie 2021

Probă scrisă
LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ

Model

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de patru ore.

SUBIECTUL I **(60 de puncte)**

A. Prečitajte text a na skúškový hárok napíšte odpoveď na danú požiadavku. **20 bodov**

„Mýtus o návrate „strateného raja“ a „zlatého veku“ detskej nevinnosti, do ktorého vyúsťuje tento príbeh potrestaného zla, odmenenej cnosti a utrpením skomplikovanej a preverenej lásky, sa organicky začleňuje do ideového rámca diela a povyšuje ho do nadčasovej roviny „osudu“. Mýtická perspektíva, významové hľadiská naturalisticky prehodnotenej ľudovej tradície, žánrový základ legendy a ideový rámec kresťanského svetonázoru sú zjednotené vznešeným biblickým štýlom, ktorého najnápadnejšou črtou je lyrický pátos, dosahovaný rytmickým frázovaním vety, syntaktickým paralelizmom a bohatým výskytom básnických trópov“.

(M. Šútovec – Slovník diel slovenskej literatúry 20. storočia)

Napíšte esej v rozsahu 600-900 slov, v ktorej predstavíte ideový rámec kresťanského svetonázoru v románovej novele Tri Gaštanové kone od Margity Figuli. Určte literárny smer, do ktorého patrí autorka. Vymenujte päť charakteristických znakov tvorby Margity Figuli. Definujte syntaktický paralelizmus a biblický štýl príznačný pre dielo Tri gaštanové kone.

B. Predstavte stupňovanie prídavných mien. **20 bodov**

Majte na zreteli nasledovné:

- lexikálny a gramatický charakter stupňovania prídavných mien;
- klasifikáciu adjektív podľa stupňovateľnosti s uvedením konkrétnych príkladov;
- charakteristiku klasifikácie stupňovania z hľadiska sémantickej, morfologickej a syntaktickej realizácie;
- charakteristiku jednotlivých gramém stupňovania s uvedením názorných príkladov.

C. Prečitajte pozorne danú ukážku:

Naši predkovia, ukrytí v lesoch a močiaroch severu a severovýchodu, spočiatku odolávali horúčke sťahovania. Vyzeralo to tak, že zostanú na svojich odvekých miestach, v Povelí, v Pobalí, v okolí Pripiatskych močiarov i na Ukrajine, a že im ani nenapadne pobrať sa za veľké vrchy Karpát do strednej či juhovýchodnej Európy. Na kmeňových zhromaždeniach rady starších sa však rozhodli, že skúsia šťastie pri hľadaní novej vlasti. A tak niekedy na prelome 5. – 6. storočia, bez toho, že by to niekto bližšie sledoval či vnímal, pohli sa masy Slovanov z pravlasti. [...]

V jednej ruke zbraň, v druhej motyka – tak vstupovali naši predkovia do krajiny, ktorú my dnes nazývame Slovenskom.

Jedni išli s rodinami, s dobytkom i zásobami poživne cez karpatské priesmyky, aby osídlili úrodné nížiny a doliny a začali nový život. Druhá časť obišla vrchy a prenikla na naše územie povodím širokého Dunaja, ktorý ju bezpečne viedol a nenechal zablúdiť. Slovania osídľovali nové kraje bez veľkého kriku, bez nadmerného rinčania zbraní, nenapadne. Tak usudzujeme z toho, že doboví informátori o tom vedia viac ako málo. Ba ani Prokopios, ktorý je najvýznamnejším historikom 6. storočia, nám veľa nepovie. Pravda, sme vďační aj za to málo. Za to, že vieme, ako sa Slovania, len čo dosiahli stredný a dolný Dunaj, priam vrútili na Balkánsky polostrov a jeden z ich prúdov obsadil časť územia kedysi slávneho Grécka. Potom sa Slovania obrátili do Istrie a Dalmácie a veľká časť, ktorá preskočila rieku Labe, zaľudnila až dnešné nemecké kraje. Keď v 9. storočí neznámi autor písal o tom, ako Slovania obsadili Európu, celkom vecne pripomenul, že „sa nezrodili, ale boli rozosiati“. Tým chcel ukázať na početnosť nového národa, ktorý vošiel do nových európskych dejín, národa, ktorý uzavrel éru veľkého sťahovania národov.

Matúš Kučera: Slovensko v dobách stredovekých

Na skuškový hárok napíšte odpovede na každú z nasledujúcich požiadaviek týkajúcich sa vyššie uvedeného textu:

1. Vypíšte z ukážky dve slová v ktorých dochádza k spodobovaniu. **2 body**
2. Spresnite funkciu interpunkčných znamienok v nasledujúcej vete:
Niekedy na prelome 5. – 6. storočia. **2 body**
3. Vypíšte z ukážky dve zložené slová. **2 body**
4. Vysvetlite slovné spojenie „V jednej ruke zbraň, v druhej motyka“. **1 bod**
5. Uveďte synonymum ku každému z daných slov: *zhromaždeniach, úrodné.* **2 body**
6. Utvorte genitív množného čísla uvedených slov: *masa, rieka.* **2 body**
7. Určte slovný druh a gramatické kategórie podčiarknutých slov. **4 body**
8. Určte druh uvedeného súvetia: *Vyzeralo to tak, že zostanú na svojich odvekých miestach, v Povolí, v Pobalití, v okolí Pripiatskych močiarov i na Ukrajine, a že im ani nenapadne pobrat' sa za veľké vrchy Karpát do strednej či juhovýchodnej Európy.* **1 bod**
9. Utvorte od slovesa *obsadiť* slovesné podstatné meno v jednotnom a množnom čísle. **1 bod**
10. Určte vetné členy v danej vete: „Vošiel do európskych dejín.“ **3 body**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. Definujte pojem didaktické zásady a uveďte klasifikáciu didaktických zásad navrhovanú J. A. Komenským. Podľa vlastného výberu, stručne opíšte dve zásady. **12 bodov**
2. Definujte pojem vyučovacia metóda. Vymenujte dve najčastejšie používané metódy vo výučbe slovenského jazyka a dve najčastejšie používané metódy vo výučbe literatúry. Stručne opíšte jednu z uvedených metód. **8 bodov**
3. Vytvorte model testu, v ktorom bude zastúpených desať foriem úloh charakteristických pre štandardný didaktický test. **10 bodov**